

Jouko Järvinen

Sukuseuran 20-v juhla 20.8.2016 Kodjalan koululla

Arvoisa kunniajäsen, Heimo. Rakkaat sukulaiset, miehet, naiset ja lapsukaiset. (Tuo loppu oli tietysti turhaa koristelua. Mutta pakkohan sitä oli vähän riimitellä, kun suvun vaakunassakin on kaksi sulkakynää ristissä sen merkiksi, että suku on kirjallisesti lahjakasta.)

Olen printannut asioita paperille. Muisti kun on sellainen, että autotalliin mennessä pitää kääntyä puolivälissä takaisin ottamaan vauhtia, kun ei enää muista mitä lähti hakemaan. Pääsette tekin helpommalla, kun en eksy jaarittelemaan, mitä mieleen sattuu tulemaan.

Aloitetaan ilmoitusasialla. Suku saanee taas pikapuoleen uusia jäseniä. Muistatte Tomi Hiirsalmen, joka pari vuotta sitten Haltiassa lauleli komeasti Polyteknikkojen kuoron kvartetin kanssa. Tomi vihitään tänään. Hänen isänsä ja isoisänsä ovat siten estyneitä saapumasta tänne, mutta lähettävät sukuseuralle onnittelut ja lämpimät terveisensä. Meillä ei ole maljoja, mutta nostetaan Tomille ja puolisolleen kuvaannollisesti onnittelumaljat ja toivotaan, että heidän avioliittonsa olisi pitkä ja onnellinen.

Olemme suvun syntysijoilla. Juho Martinpoika viljeli Simulan taloa 1540. Tuon pitemmälle eivät aikakirjat ulotu. Mutta kun näillä nurkilla on ollut pysyvää asutusta ainakin jo 1200 luvulla, suku on ehkä viljellyt tätä paikkaa paljonkin kauemmin. Historioitsijat ovat päätelleet väestön tulleen Skandinaviasta. Murteessamme on kyllä yhteisiä sanoja paitsi Ruotsin myös Viron kielen kanssa.

Paljon ennenkin täällä on ollut ihmisiä. Tuossa kentän laidalla oli ennen kumpu, kömpä, niin kuin täällä sanotaan. Museovirasto kaivoi sieltä 12 miesten hautaa varusteineen, olisivatko tappeluvarusteita ja 8 naisten hautaa esineistöineen merovingikaudelta, jotain vv 550-800. Silloin meri oli 5-7 m tätä paikka alempana eli jossain Kalannin Kylähiiden tasolla. Siinä kömpän laidalla otettiin koulukuvat ja pelailtiin pallopelejä. Mika Waltari kirjoitti 1944 romaanin "Tanssi yli hautojen". Me pelasimme palloa yli hautojen. Mikäli oikein muistan pesäpallon kakkospesä oli kömpän kyljessä. Siis pesäpalloa yli hautojen. Paljon ennenkin täällä on ihmisiä liikkunut. Simulan luotakin on löytynyt mm. kivikautinen heittokirveen varsi.

Suku sijoittunut aikalailla Sirppujokeen laskevan Härinäjoen varrelle. Se on nyt syvä mutta vähävetinen. Kun olin poikanen joki oli perkaamatta ja siinä oli parikin uimapaikkaa. Simulan, Raitamäkien ja Järvisen tiluksia rajoittui jokeen. Ja tietääkseni myös Vippolan Tommin peltoja ulottuu jokeen asti. Kaukana ole Saukolakaan. Historian kirjat puhuvat myös Härinäjärvestä. En tiedä mitä härinä merkitsee. Googlen mukaan se on kahinaa. Härinäjärven on täytynyt sijoittua Isosuon/Isossuo paikalla. Se vain on soistunut paljon ennen kun Koukkelanjärvi ja Vähäjärvi kuivattiin pelloiksi. Isosuo on nyt suurimmaksi osaksi Simulan peltoa.

Lieko sattumaa vai jotain muuta , mutta suvun talot ovat vielä säilyneet kohtalaisen hyvin vaikka maalaistalojen määrä on jo pudonnut murto-osaansa verrattuna vaikkapa 60 lukuun.

Osoittaakseni oppineisuuttani siirryn nyt puhumaan tähtitieteessä kovasti kohutuista mustista aukoista sekä suhteellisuusteoriasta.

Raitamäen mamma eli Maria Vilhelmiina Villentytär, joka oli ensin Simulan emäntä ja isäntäkin, vietti viimeiset elinvuotensa Raitamäessä. Mamma oli erityisen aikaansaapa nainen. Kasvatti suuren lapsilauman, ja ehti vielä peltojakin kuokkimaan. Kävin joskus lähes päivittäin mamman tuvassa. Löytyihän mammalta usein jotain hyvää suuhun pantavaa. Mamma kuoli 1945, 79 ikäisenä, minun ollessani 7 vuotias. Mamman tupa ja kamari olivat Raitamäen suuren mustan saunan vieressä. Nykyäänhän musta sauna on muotia, joten Raitamäen voi sanoa olleen paljon aikaansa edellä. Ennen kuin meidän saunamme valmistui kävimme saunassa siellä. Useimmiten Salosten kanssa yhdessä. Isäni, kuten useimmat mieskuntoiset miehet, oli sodassa. Ei siinä saunoja rakenneltu. Saunan alakerrassa oli suuri musta kiuas ja pesuhuone. Löylyn ottoa varten kiivettiin mustaan yläkertaan portaita myöten ja sieltä lattian aukosta heitettiin löylyt. Mustaan aukkoon. Aukosta nousi makoisat löylyt.

Mamman tuvassa oli keinutuoli jossa tapasin kiikkua polvillani. Kerran vauhtia oli liikaa ja painuin jalasten yli suoraan päin keinun takan ollutta sivusta vedettävää sänkyä, jonka ääressä tätini Mirja järjesteli alasti vaatteitaan. Ei siinä kuperkeikassa käynyt kuinkaan, sillä vauhti pysähtyi siihen, kun nenäni oli Mirjan pyllyvaossa. Vähän aikaa siinä kesti pyristellä siitä irti. –Ehei, kyllä tiedän mitä ajattelette. Mutta ei se niin mennyt. Olimme kumpikin jo käyneet saunassa.—

Enoni Salosen Martti oli paitsi muurarimestari, myös shakkimestari, kunnallispoliitikko jne. Mutta myös armoton humoristi. Hän opetti minulle, pikkupojalle suhteellisuusteoriaa: Mirjalla ja Joukolla oli kummallakin nenä pyllyssä, mutta Mirjalla oli suhteellisesti mukavampi olo. Martti kyllä taisi käyttää nenän sijaan lautilalaisittain nokka ja pyllynkin sijaan toista p:llä alkavaa takapuolta tarkoittavaa sanaa.

Mamman vanhin eloon jäänyt lapsi, minun mummuni sisar, oli Saima Maria, joka kävi mm Ameriikoissa ja yleni siellä töissään, mutta palasi kuitenkin Suomeen ja nai Saukolan Einon. Kuten Simula, Saukolan talokin näkyy tänne koulun mäelle hyvin. Saukolassa leikin joskus, kun kävimme siellä vieraisilla. Saiman tytär oli Enni Marjatta, jonka nuorin tytär taas oli Outi Marjatta – Haapasen Outi. Outin tytär sitten on Saima Vilhelmiina. Kuten Haltiassa kerroin nuorempi Saimakin "valloitti" Amerikan - laulamalla. Olemme hyvin iloisia, että Saima on taas täällä. Myös Saiman tyttärtä Inaria saamme täällä ihastella. Maria, Saima, Marjatta, Outi, taas Saima ja sitten vielä Inari. Siis kuusi sukupolvea. Mitä tästä pitäisi ajatella. No ainakin sitä, että kyllä on Järvisen Jouko jo vanha papparainen. Joten kyllä saan hiukan höperehtiäkin. Seitsemännen sukupolven näkeminen on enemmän kuin epätodennäköistä.

Maailman saatossa 78 vuotta ei ole aika eikä mikään. Mutta merkillisesti on maailma tälläkin aikaa muuttunut.

Tekninen kehitys Helvin ja minunkin elinvuosinani on suorastaan räjähtänyt. Näille nurkille tulivat ensimmäiset telefontit 1910 ja sähkövalo 1922. Koko Suomi ei vielä 70 luvullakaan täysin sähköistetty. Ennen sotia Raitamäen Deering pinnisteli jokirannasta talolle päin. Simulassa oli amerikkalainen Oliver. Nyt taloissa on suuria traktoreja ja kurottajia ym. joita ei osaisi enää edes ajaa. Satelliitit ja pienoishelikopterit ohjaavat peltokoneita tiputtamaan siemenet ja lannoitteet oikeaan paikkaan. Kohta traktorit liikkuvat ilman kuskia – kokeillaan jo. Kuussa on ihminen käynyt ja Marsin reissua suunnitellaan (hulluja on monenlaisia). Vaimoni Ritva kyllä manailee, että on se kumma kun kuussa on käyty, mutta ei ole kehitetty sellaista kattilaa, joka ei polttaisi maitoa pohjaan (miesten vika kuulemma). Onneksi Valio on nyt kehittänyt maidon, jolla tuosta harmista on päästy.

Oma lukunsa on kaiken digitalisoituminen, josta tämän ikäinen äijä ei voi sanoa oikein mitään, kun ei siitä paljoa ymmärrä. Sen verran kuitenkin, että tajuaa sen

olevan valtava loikka. Sanalla kehitys positiivinen arvovaraus, joten en käytä sitä, koska tässä kaiken digitoitumisessa on myös negatiiviset puolensa.

Totuudetkin muuttuvat. Maitorasvan terveellisyyskysymystä olen työni puolesta seurailut. Epäterveellisyttä ei tällä haavaa taaskaan pidetä ehdottomana. Kaiken muuttuvaisuudesta haluaisin kertoa esimerkin: Lapissakin sotien jälkeen tehtiin taloja ilman puu-uuneja – öljy oli halpaa. Aikamoista hölmöilyä niin kuin sähkökatkosten aikaan on karvaasti opittu. 70 luvulla Tiilikeskus rupesi elvyttämään uuniosaamista. Minäkin osallistuin siihen sen verran, että kuljettelin kirjan teossa Tiilikeskuksen asiantuntijana esiintynyttä toisen polven mestaria, Salosen Marttia linjapiiliasemalta Tiilikeskukseen. Uuneja ja varaavia takkoja on sen jälkeen tehty valtaosaan uusista taloista. Sitten ruvettiin puhumaan puun polton hiukkaspäästöistä. Pääsin kolmannen polven takkamestarin, Salosen Jussin mukana Vantaalle vanhaan navettaan jossa Tekes eli Teknologian kehittämiskeskus kehitteli vähäpäästöisiä tulisijoja. Jussi kävi Saksassakin opettamassa miten sellaisia tehdään. Ja nyt puhutaan jo, että EU kieltäisi puun polton kokonaan päästöjen takia. Jos siihen mentäisiin, Suomikin kyllä eroaisi EU:sta – tulisi Fixit. Meidän kesämökin uusin saunan kiuas on kuulemma vähäpäästöinen, mutta vaikka kuinka noudattaa ohjeita, lämmitysteho ei ole kaksinen..

Minun ikäluokkani, pääasiassa sodan jälkeiset vuodet ja kylmän sodan jälkeisen auvon eläneenä, olemme saaneet elää rauhan vuosia. Euroopan rajat Shengen sopimuksineen ovat auenneet. Olemme tuudittautuneet siihen, että tätä auvoa ei mikään uhkaa. Siinä samassa koko Eurooppa on kuin hullu mies Huittisista, syö enemmän kuin tienaa. Tämä on otollista aikaa populistille, jotka syöttävät kansalle satua, jonka mukaan joillakin hallituksen toimilla tilanne korjautuisi, simsalabim. Valitettavasti se ei niin käy. Kaikki on maapalloistunut, globalisoitunut. Kaikki tieto on täällä joka hetki ja suorittava työ karkaa sinne, missä se halvimmalla tehdään. Kiinan jälkeen Vietnam ja nyt jo Afrikka. Suomessa on liki 10 % työttömiä. Pitäisi vissiin kysyä ammattiyhdistysliikkeeltä, miksi maatalousoihin ja marjan poimintaan ei löydy suomalaisia. Jotta en ketään loukkaisi en sano omaa käsitystäni.

Uskallan tunnustaa, että olen pudonnut kärryiltä. En ole kyllä lainkaan varma istuuko niillä kärryillä enää kukaan muukaan. Monenlaista viisastelijaa kyllä on esillä: toiset sanovat, että pyssyt vaan paukkumaan ja toiset, että Euroopan pitäisi järjestää Afrikan ja osin Aasiainkin köyhien asiat siten, että pysyisivät kotikonnuillaan. Afrikka on nopeimmin väestöltään kasvava maanosa. Ei muuta voi kuin toivoa, että mikään

paha kuivuus ei rupeaisi Afrikkaa vaivaamaan. Jos rupeaisi, kyllä tulisi melkoinen kansainvaellus Euroopan rajoille ja paljon hukkuneita Välimereen.

Miten nämä asiat liittyvät sukuun. En minä tiedä. Mutta näyttää siltä, että kaikki vaikuttaa kaikkeen. Silloin, kun jalkapatikka taikka hevoskyyti oli vielä tapa siirtyä paikasta toiseen, suku asui pääasiassa näillä asuinsijoilla. Itse asiassa lähes kaikki lähikylien väki on ollut pidemmällä aikavälillä sukua toisilleen. Vajaan parin kilometrin säteellä Simulasta löytyvät Rytsölä, Lalla, Saukola, Heikola, Junnila, Kinnala, Vuola ja Vippola. Yhtään Möttöstä taikka Taavitsaista ei löydy, mutta löytyy sentään Järvinen, Salonen ja Raitamäki.

Kun Alku Vilhelmiina ja Aina Sofia naitiin Aurajoen tuolle puolen, syntyi toinen hyvin elinvoimainen keskittymä. Nyt suku on hajaantunut koko Suomeen ja pääkaupunkiseudulla taitaa olla eniten suvun jäseniä, jotka valitettavasti ovat aikalailta vieraantuneet muusta suvusta. Pääkaupunkiseutu on sellainen sulatusuuni.

Esimerkiksi Välimeren maissa sukuyhteydet ovat hyvin tiiviitä ja suvusta saa turvaa. Me täällä olemme oppineet siihen, että yhteiskunta kyllä hoitaa meidät kun sairastumme taikka vanhenemme. Mutta Suomi on yksi maailman nopeimmin vanhenevista maista. Ja talousviisaat sanovat, että meillä ei tulevaisuudessa, taloudellisen kasvun loppuessa ole enää samanlaisia mahdollisuuksia kaikkinaiseen hoivaan. Monissa jutuissa näkyy kaivattavan sosiaalisia turvaverkkoja

Tulee mieleen ehkä kovin optimistinen ajatus, että eikö tämä digiaika kaikkine facebookeineen, skypeineen whatsappineen, instragrameineen ja muine ilmaisine yhteydenpitovälineineen antaisi hyvät mahdollisuudet palauttaa sukuarvot kunniaan ja luoda turvaverkkoja. Edes vähän. Vaikkapa siltä osin kun välimatkat eivät ole esteenä. Ennen otettiin kutimet mukaan ja naapuriin. Nyt on kulkupelit mennä vaikka kauemmas, mutta telkkari vie tutkimusten mukaan ajastamme 3-5 tuntia/vrk. Nuoriso pelaa digipelejä. Tällainen papparainen ei enää jaksaa opetella kaikkia digiajan konsteja. Sen minkä lapsenlapsi tänään yrittää opettaa, on jo huomenna unohtunut. Panenkin toivoni nuorempiin. He voisivat myös virkistää sukuseuramme kotisivuja, jotka ovat aikalailta vajaakäytössä.

Turvaverkot saattaisivat olla apuna monessa tapauksessa esim. työpaikan tai asunnon hankinnassa, lasten hoidossa jne. Repe Helismaa lauloi kauan sitten jotenkin tähän tapaan tähän ” Helsingissä on huono puol, siellä asunnoista on kova huol. On yksi yö mulla muistossa, sen vietin Kaivopuistossa. Kivi pääni alla mä

uinailin, kuin malliin Jaakobin”. Minulla ei v 70 ollut ihan yhtä huono tilanne, mutta olin avioitunut ja perhettä tullut lisää, joten kaipasin isompaa ja parempaa asuntoa. Simulan Samuli, Samppu oli silloin OKON johtajia. Rohkeasti pyysin päästä juttusille ja kerroin pulmani. Ei kulunut kauaakaan, kun muutimme tuliterään 4 huoneen ja keittiön asuntoon. Se oli turvaverkkoa se.

Vähintä mitä toivoisin olisi se, että edes tunnettaisiin toisemme. Jotten vain puhuisi vaan myös tekisin, pyysin poikani lapsia Pyryä ja Matiltaa kavereineen tutustumaan seutuihin, jossa vaari on lapsuutensa viettänyt. Olin yllättynyt ja mielissäni, että he ihan mielellään lähtivät mukaan tähän juhlaan, ja ovat nyt sukuseuran ainaisjäseniä. Toivon, että muukin vanhempi väki kannustaisi jälkeläisiään samaan ja että nostaisimme sukuviirit salkoihin ja pinssit rintaan ainakin juhlien aikaan.

Toivottelen mukavaa juhlaa ja keveitä tanssijalkoja!